

23 06 2016

D. S. nr. 289

AVIZ

**la proiectul legii pentru modificarea și completarea Legii nr.1260-XV
din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură**

(nr. 198 din 10.05.2016)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege sus-nominalizat, prin prisma prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului și a prevederilor Legii privind actele legislative nr.780/2001 și expune următoarele considerente.

I. Observații generale:

1. Proiectul legii a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, fapt ce corespunde art.73 din Constituție și prevederilor art.47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Conform notei informative, proiectul de lege supus avizării prevede reglementări ample de fortificare a profesiei de avocat, ce țin de stabilirea unor criterii clare și transparente, bazate pe merit, de accesare în profesia de avocat; consolidarea sistemului de asigurare de răspundere civilă în profesia de avocat; fortificarea mecanismelor de răspundere disciplinară în profesia de avocat; implicarea reprezentanților societății civile în procesul de supraveghere a legislației cu privire la etica profesională a avocaților.

3. Nota informativă a proiectului de act legislativ supus avizării conține o serie de argumente în sprijinul ideilor ce stau la baza proiectului, însă acestea poartă un caracter general și nu argumentează detaliat realizarea acestora. Potrivit lit. d) a art.20 din Legea 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să conțină informații privind „fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare”.

Potrivit art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare, materiale și de altă natură, se anexează fundamentarea economico-financiară.

Din conținutul notei informative nu rezultă faptul că ar fi fost făcută o estimare a cheltuielilor sau ar fi fost efectuate anumite calcule economico-financiare. Este indicat, doar faptul că, implementarea proiectului legii nu va atrage cheltuieli suplimentare de la bugetul de stat. Reieșind din proiectul de lege supus avizării, implementarea proiectului în cauză presupune suportarea anumitor cheltuieli financiare, și anume: cheltuielile necesare formării profesionale a avocaților, asigurării activității Comisiei de contestare, implementării opțiunii de vot electronic în desfășurarea lucrărilor unor organe de autoadministrare ale Uniunii Avocaților. Nota informativă nu indică cine va suporta aceste cheltuieli.

4. Referitor la formularea lingvistică a prevederilor proiectului, menționăm că, unele formulări conținute în proiect nu sînt suficient de clare și concise.

II. Observații de conținut și a respectării procedeele tehnicii legislative:

La art.I din proiect

1. La pct.3, art.10

Conform practicii de elaborare a actelor legislative, textul de la alin.(3) „dispoziția alineatului va avea următorul cuprins:” se va substitui prin textul „partea introductivă a alineatului va avea următorul cuprins:”

Sintagma „sau după caz, nu i se eliberează licența de avocat” conține elemente de coruptibilitate și interpretări diferite. Astfel, sintagma „sau, după caz” se va exclude.

2. La pct.4, art.11

La alin.(1) lit.c), întru respectarea condițiilor preciziei și clarității, precum și întru asigurarea transparenței și excluderea elementelor de coruptibilitate, propunem de a enumera expres activitățile ce sunt incompatibile profesiei de avocat.

La alin.(2), referitor la reprezentarea de către avocat a intereselor soțului/soției și ale rudelor pînă la gradul trei inclusiv, considerăm necesar de a concretiza, dacă reprezentarea va fi asigurată cu titlu gratuit.

3. La pct.5, art.13

Referitor la completarea lit.a), lit.b) și lit.d) cu textul „în baza deciziei Consiliului Uniunii Avocaților”, menționăm că conform prevederilor Legii nr.1260/2002 cu privire la avocatură, în vigoare (art.38 alin.(6)), precum și prevederilor proiectului de lege supus avizării (pct.27, art.38 alin.(6)), conform competențelor sale, Consiliului Uniunii Avocaților adoptă hotărîri cu votul majorității membrilor. Prin urmare, întru respectarea prevederilor art.19 lit.e) din Legea nr.780/2001, conform căreia terminologia utilizată în actul elaborat este constantă și uniformă, cuvîntul „deciziei” se va substitui prin cuvîntul „hotărîrii”.

Această obiecție se referă, după caz, la întreg textul proiectului.

Referitor la completarea art.13 cu alin.(4), menționăm că textul acestui alineat cuprinde dispoziții ce stabilesc sancțiuni. Prin urmare, conform succesiunii

logice, aceste dispoziții se vor situa la Capitolul IX „Răspunderea disciplinară a avocaților” din lege.

4. La pct.6, art.14

La alin.(4) propunem de a revedea termenul de 10 zile de la deces. Atragem atenție la sintagma „registru de stat”, care urmează a fi completată, conform denumirii complete a registrului indicate la pct.8, art.17¹ din proiect.

De asemenea, atragem atenție la scrierea cuvântului „registru”, în unele cazuri este scris cu literă mică, în altele cu literă mare (vezi pct.6, pct.8, 18 din proiect).

5. La pct.7, art.15

Conform dispozițiilor alin.(2¹), reglementările referitoare la avocat sunt aplicabile și avocatului stagiar dacă legea nu stabilește altfel. Atragem atenție că, norma propusă de către autor este una generală, care va crea diferite interpretări. Prin urmare, în vederea respectării condițiilor legalității, accesibilității, preciziei și clarității, considerăm oportun de a completa proiectul legii cu reglementări referitoare la statutul avocatului stagiar, drepturile și obligațiile acestuia.

6. La pct.8, art.17¹

Atragem atenție la utilizarea diferită a denumirii Registrului, în forma deplină – „Registrul de stat al avocaților și formelor de organizare a activității de avocat” și în forma prescurtată - „ Registrul de stat al avocaților”; „Registrul de stat al formelor de organizare a activității de avocat”. Menționăm că din titlul articolului, precum și din prevederile alin.(1) și alin.(6) reiese că e un singur registru, iar din prevederile alin.(2) și alin.(3), constatăm că sunt registre diferite. Prin urmare, în vederea respectării condițiilor legalității, accesibilității, preciziei și clarității, considerăm oportun de a revedea din punct de vedere redacțional art.17¹ din proiect, în vederea delimitării acestor registre.

De asemenea, atragem atenție la faptul, că articolul necesită a fi completat cu prevederi ce țin de accesul la informațiile cuprinse în registru/registre. Considerăm necesar, de a stabili expres obligația pentru Ministerul Justiției de a publica pe pagina sa web oficială lista avocaților și lista formelor de organizare a activității de avocat. De asemenea, și obligația de a actualiza listele publicate.

7. La pct.9, art.18

Pornind de la prevederile în vigoare ale alin.(1) și de la propunerea autorilor, constatăm că examenul computerizat este în formă scrisă, fapt ce necesită a fi specificat în lege. De asemenea, este necesar de a stabili dacă examenul de admitere la stagiu va fi înregistrat audio și video.

Din redacția, în vigoare, a alin.(1) al art.18, modul de organizare a examenului de admitere la stagiu se stabilește în statutul profesiei de avocat. În vederea respectării condițiilor preciziei și clarității, precum și întru asigurarea transparenței și excluderea elementelor de coruptibilitate, atenționăm că modul de organizare a examenului de admitere la stagiu trebuie să fie expres stabilit în lege.

Prin urmare, propunem de a lua în considerare redacția propusă pentru completarea alin.(3) al art.20 din pct.11 din proiectul de lege, referitor la examenul de calificare în profesia de avocat.

8. La pct.10, art.19

La alin.(1), cu referire la durata efectuării stagiului profesional, precum și referitor la finalizarea stagiului profesional, semnalăm că redacția normei este una confuză și permite diferite interpretări. Norma nu stabilește clar durata exactă a efectuării stagiului și nici momentul când se finalizează stagiul profesional.

În vederea excluderii elementelor de coruptibilitate, propunem de a stabili expres un termen concret pentru desfășurarea stagiului profesional (18 luni sau 24 luni), la expirarea căruia se va considera stagiul profesional finalizat.

La alin.(7), este stabilit că după expirarea unui an de la data finalizării stagiului profesional, persoana poate susține examenul de calificare doar cu condiția repetării stagiului profesional cu o durată minimă de 6 luni... Atragem atenție la indicarea termenului de un an de la data finalizării stagiului profesional, care este unul prea mic pentru a repeta stagiul, iar termenul de minimum 6 luni, unul prea mare. Considerăm că norma dată urmează a fi revăzută, deoarece indicarea termenelor sunt foarte exagerate.

9. La pct.12, art.21

Autorul proiectului de lege propune completarea alin.(1) al art.21, pe lângă șirul de acte, pentru admiterea la stagiul profesional, cu lit.h) „declarația pe proprie răspundere, la care se anexează chestionarul de evaluare a bunei reputații”. Atragem atenție că, norma de la lit.h), necesită a fi dezvoltată, în sensul precizării în lege a semnificației „declarației pe proprie răspundere” și „chestionarul de evaluare a bunei reputații”.

Conform art.44 alin.(2) lit.e), în vigoare, a Legii nr.1260/2002 cu privire la avocatură, Comisia pentru etică și disciplină aprobă modelul declarației sub jurământ și al chestionarului de evaluare a bunei reputații, însă legea nu explică ce trebuie să conțină aceste acte.

Referitor la excluderea lit.f) „legitimația de avocat stagiar” din lista actelor avocatului stagiar, care urmează a fi prezentate Comisiei de licențiere a profesiei de avocat, pentru admiterea la examenul de calificare, menționăm că nota informativă nu explică acest fapt. Conform art.17 alin.(1) din Legea nr.1260/2002, avocatului stagiar i se eliberează de către Consiliul Uniunii Avocaților legitimație. Atragem atenție că, legea trebuie să prevadă expres momentul retragerii legitimației de avocat stagiar.

10. La pct.13, art.22

Referitor la completarea alin.(5) cu o propoziție nouă, pornind de la limbajul juridic de elaborare a actelor juridice, propunem următoarea redacție: „Eliberarea duplicatelor licențelor pentru exercitarea profesiei de avocat se efectuează contra plată, al cărei quantum se stabilește de Guvern”.

11. La pct.16, art.25

Textul lit.g), alin.(1) se va completa după cuvîntul „hotărîrii” cu sintagma „instanței de judecată”.

12. La pct.18, art.30

Propunem de a revedea termenul de 10 zile de la notificare, care este un termen nejustificat.

13. La pct.19, art.31

Propunem de a revedea termenul de 10 zile de la deces.

14. La pct.22, art.35

Conform cerințelor tehnicii legislative, la alin.(5), textul „la litera c), după cuvîntul „președinte” se introduc cuvintele „și vicepreședintele”” se va substitui prin textul: „se completează cu litera c¹) cu următorul cuprins: „c¹) vicepreședintele Uniunii Avocaților;””.

La alin.(6), referitor la completarea cu lit.a¹), menționăm că, conform tehnicii legislative este necesar de a scrie denumirea pe deplin a Comisiei de contestare (vezi pct.13, art.22 alin.(2) din proiect).

15. La pct.23, art.35¹

Referitor la votul prin intermediul sistemului electronic, menționăm că proiectul de lege necesită a fi completat cu norme detaliate la acest subiect.

16. La apct.24, art.36

Norma alin.(1) creează interpretări diferite. Este indicat că la lucrările Congresului participă toți avocații cu drept de vot și totodată norma stabilește că, se delegă Congresului competența de a stabili, prin Statutul profesiei de avocat, participarea, la lucrările Congresului, în exclusivitate, a delegaților din partea barourilor.

Considerăm că alin.(1) necesită a fi revăzut în privința participării la lucrările Congresului a avocaților cu drept de vot, deoarece în redacția prezentată va crea neclarități și interpretări diferite referitor la reprezentativitate și legitimitate a organului suprem al Uniunii Avocaților.

Întru respectarea condițiilor preciziei și clarității, precum și întru asigurarea transparenței și excluderea elementelor de coruptibilitate, atragem atenție că regulile și modul de participare la Congres a avocaților necesită a fi stabilite expres în legea de bază.

Referitor la hotărârile Congresului, pentru claritate propunem de a indica expres momentul intrării în vigoare.

Această propunere este valabilă și pentru hotărârile Consiliului Uniunii Avocaților și ale comisiilor Uniunii Avocaților.

17. La pct.25, art.37

Conform cerințelor tehnicii legislative, lit.d) nu se exclude, dar se modifică și se propune o nouă redacție. Astfel, nu este necesar completarea articolului 37 cu lit.d¹). Textul propus pentru lit. d¹) va fi textul în noua redacție a lit.d).

18. La pct.27, art.38

Textul de la alin.(3) necesită a fi redactat în vederea respectării limbajului juridic de elaborare a actelor juridice. Atragem atenție la sintagma „înlocuitorul lui”, care necesită a fi substituit, de exemplu, prin sintagma „supleantul imediat următor” .

Cu referire la dispozițiile ce țin de neprezentare la trei ședințe ale Consiliului Uniunii Avocaților, menționăm că este necesar de a stabili expres că absențele sunt nemotivate.

La alin.(6), textul propoziției a doua se va completa în final cu cuvântul „prezenți”.

19. La pct.29, art.40

Pornind de la norma art.32 din Legea nr.780/2001, care stabilește că, articolul este elementul structural de bază al actului legislativ, care are caracter unitar și conține una sau mai multe dispoziții cu raport direct între ele și subordonate uneia și aceleiași idei, atragem atenție la dispozițiile art.40 din proiect, care necesită a fi sistematizate în articole separate. În acest sens, în vederea respectării regulilor de sistematizare și structurare a normelor actului legislativ, precum și ale succesiunii logice, propunem de a completa Legea cu privire la avocatură cu art.40¹ intitulat „Vicepreședintele Uniunii Avocaților”. Astfel, este necesar de a reglementa detaliat modul de alegere, durata mandatului, atribuțiile vicepreședintelui Uniunii Avocaților.

20. La pct.30, art.41

Referitor la norma alin.(3), atenționăm asupra faptului că, întru respectarea condițiilor preciziei și clarității, precum și întru asigurarea transparenței și excluderea elementelor de coruptibilitate, dispozițiile privind criteriile de selectare a secretarului general urmează a fi stabilite expres în lege. Statutul profesiei de avocat, fiind un act subordonat legii.

21. La pct.32, art.43

Conform cerințelor tehnicii legislative, partea introductivă a alin.(1) se va substitui prin textul „alineatele (1) și (2) vor avea următorul cuprins:”

Partea introductivă a alin.(2) se va exclude.

22. La pct.34, art.44

Textul de la alin.(1) necesită a fi redactat în vederea respectării limbajului juridic de elaborare a actelor juridice.

23. La pct.36, art.48

La alin.(6), prima propoziție se va completa în final cu sintagma „celor prezenți”.

24. La pct.44, art.56

Referitor la completarea alin.(6) cu lit.d), menționăm că atât proiectul de lege, cât și Legea nr.1260/2002 nu este clară în privința cazurilor privind încetarea procedurii disciplinare în privința avocatului. Astfel, pentru claritate, este necesar de a completa proiectul legii cu reglementări exprese privind aceste cazuri.

25. La art.II din proiect

Propunem de a completa cu prevederi referitoare la măsurile ce se instituie cu privire la derularea raporturilor juridice născute în temeiul vechii reglementări care urmează să fie înlocuită de noul act legislativ. În acest sens ne referim la:

- situația persoanelor care efectuează stagiul de pregătire profesională cu durata de 18 luni (a vedea în sensul termenului de 24 luni (pct.10 din proiect, art.19));
- situația avocaților îndrumători, care la momentul intrării în vigoare a noii legi sunt membri ai Comisiei de licențiere a profesiei de avocat (pct.10 din proiect, art.19);
- situația persoanelor, care după efectuarea stagiului profesional, nu au susținut examenul de calificare. Conform prevederilor Legii cu privire la avocatură, în vigoare, după expirarea a 3 ani de la data finalizării stagiului profesional, avocatul stagiar poate participa la examenul de calificare doar cu condiția executării repetate a stagiului profesional cu o durată minimă de 3 luni. Conform prevederilor din proiectul supus avizării, termenul de 3 ani este înlocuit cu un an, iar termenul de 3 luni prin termenul de 6 luni (pct.10 din proiect, art.19).

În concluzie menționăm că, proiectul legii urmează a fi revăzut și redactat luându-se în considerare propunerile și obiecțiile expuse din punct de vedere al tehnicii legislative. Referitor la oportunitatea adoptării proiectului codului, menționăm că aceasta ține nemijlocit de atribuțiile Parlamentului.

**Șef Direcție
Ion CREANGĂ**

*Ex. Silvia Cojocari,
tel. 268-175*